

Pírmas skyrius

– Paimk peilį ir nužudyk mane, Tomai. Bus greičiau ir garbiniau! – Siuzana Kreig jau šaukė, balsas buvo prikimės iš nevilties. – Dieve mano, tu privertei mane šitaip elgtis! Tu ir tavo šventeiviškas žiaurumas. – Ji stovėjo prie lango, o veidu upeliais tekėjo ašaros.

Adamas, laibas, liesas, per aukštas savo amžiui keturiolikmetis, stovėjo už tévo kabineto lango rankomis kietai save apkabinės, o burna skausmingai čiaupėsi mėginant susitvardyti ir nepradėti šaukti užstojant motiną. Atrodė, kad barnis, kuris darësi vis garsesnis, trunka ištisas valandas, o jis ištisas valandas stovi čia ir klausosi. Ką ji padarė – ką ji *galėjo* padaryti, – kad tévas taip supyko? Jis nesuprato.

– Dabar tu be reikalo mini Viešpaties vardą! Ar nebus galotavo nedorybėms, paika, nesupratinga moterie? – Tomo balsas irgi trūkčiojo.

– Aš nesu nedora, Tomai. Aš žmogus. Ar tai blogai? Kodėl negali manęs išklausyti? Tau nerūpi! Niekada nerūpéjo, po gailais! – Motinos balsas buvo spigus, nebevaldomas, o gili dundanti tévo žodžių srovė turėjo jį užlieti ir sunaikinti.

Berniuko akys pritvino ašarą, jis rankomis užsispaudė ausis, kad nieko negirdėtų, bet veltui; balsai pripildė aidžius didelio akmeninio namo kambarius, sruvo pro langus ir duris, ir atrodė, kad užliejo sodą, Pitenroso kaimą, mišką ir net dangų.

Staiga jis nebeištvėrė. Klupdamas, pro ašaras nematydamas kelio, jis apsigréžė ir nubėgo vartelių link.

Pastoriaus namas stovėjo ramios kaimo gatvės gale, už aukštost tvoros, kuri juosė namą ir sodą, išskyrus galudaržį, kur Tėjaus upė darė platų vingį ir čiurleno per gargždą ir akmenis. Kaireje namo puseje medžių apsupta stovėjo sena bažnyčia, jos pievutės ir žvyro takai už aukštost puošnios tvoros ir įspūdingų vartų atrodė apleisti. Dešinėje pilkų akmeninių namų gatvė buvo tyli, šią valandą žmonių nesimatė.

Adamas bėgo gatve, kirto Žvejų gatvelę, mažytį skersgatvį tarp aukštų, blyškių sienų, perlėkė žemės plotą, apgraibomis vienos iš tévo vyresniųjų brolienų įdirbtą, peršoko per upę, ištaškydamas juodos uolienos gabalėlius ir akmenukus, perlipo per tvarą ir nubėgo aukštyn per tankų mišką, prigludusį prie kalvos šlaito apačioje. Bėgo, kol pajégė, nes jam atrodė, kad jeigu sustos, vėl pasigirs besibarančiu tėvų balsai.

Pastarąsias savaites barniai darësi vis piktesni. Jis neturėjo brolių ar seserų, su kuriais būtų galėjęs pasidalinti naštą, nei kitos šeimos, kur galėtų pasiguosti, kaime nebuvo nė vieno žmogaus, su kuriuo galėtų pasikalbėti. Jo atsidavimas tévams buvo absoliutus, jis jautė, kad tai asmeninis dalykas, juo negalima dalintis su niekuo, niekada. Bet jis nežinojo, ką daryti, ir neįstengė pakelti to, kas déjos. Jo graži, jauna, laiminga mama, laiminga bent jau tada, kai jiedu būdavo vieni, mama, kurią jis garbino, virto blyškiu, irzliu savo pačios šešeliu, o jo tévas, stambus, apkūnus ir rausvaveidis, tapo dar stambesnis ir rausvesnis. Kartais Adamas žiūrédavo į tévo rankas; didžiulės, tvirtos rankos, daugiau darbininko, negu Dievo žmogaus rankos, ir berniukas sudrebédavo. Jis žinojo, kaip skaudžiai tos rankos mokėjo kirsti diržu. Tévas buvo įsitikinęs, kad mušdamas sūnų dėl menkiausio nusižengimo daro tai jo labui. Adamas dėl savęs nelabai jaudinosi. Buvo įpratęs. Beveik. Ji émė baimė, akla, viską gožianti baimė, kad tévas gali taip mušti motiną.

Jis nežinojo, dėl ko jie barasi. Kartais naktį, gulėdamas savo tamsiame kambaryje, jis per sieną nugirsdavo vieną kitą žodį, bet prasmės nesuprato. Motina žavėjos kalnais, upe, kaimu, pastoriaus žmonos gyvenimu, turėjo tuzinus – šimtus, bent taip atrodė sūnui – draugų, tai kodėl ji verkia, kad jaučiasi vieniša? Kodėl sako, kad yra nelaiminga?

Negalvodamas, kur eina, jis pasuko pamėgtu takeliu aukštyn į kalvą pro medžius, palei šokčiojantį akmenuotą upelį, kurio duburiuose ir kriokliuose protarpiais baltais putojo vanduo, ir émė kopti aukštyn pro beržus, šermukšnius ir bugienius, pro maumėdžius ir egles, ten, kur miškas retėja ir prasideda kalno šlaitas.

Dabar jis žengė lėčiau, jam stigo oro, bet jis vis tiek yrësi pirmyn aviu taku per žolę ir dygius viržius, žerdamas žemyn uolų skeveldras, kurias čia prieš tūkstančius metų suguldė piktai ugnikalniai ir ledynmetis. Jis éjo prie akmeninės plokštės su kryžiumi rate, kurią, anot legendos, pastatė piktai, gyvenę čia prieš škotus, kad ji stovëtų kaip sargybinis ant kalvos aukštai virš kaimo ir upës. Jis visada čia ateina pasijutęs nelaimingas. Akmuo stovėjo prie mažo škotinių pušų miškelio, likusio iš senovinių Kaledonijos girių, prieš daugelį šimtmečių dengusių kalnus. Čia buvo berniuko slapta, numyléta vieta.

Akmuo išstovėjo ant lygaus uolos paviršiaus, pusračiu apsuptas senų medžių, ilgiu negu keturiolika amžių ir kiek pasviręs žvelgė iš aukštai į vaizdą, kuris giedrą dieną nutiusta gal net trisdešimt mylių į pietus ir tik dvi ar tris į šiaurę, kur aukštai kalnai užstoja saulę. Į saulę atgręžtoje plokštumoje didelis kryžius, iškaltas rate pagal keltų paprotį ir padabintas vingriais raštais, reiškë gyvenimo amžinumą. Kitoje akmens pusėje iškalti keistiesni, pagoniški ženklai – gyvatė, sulaužyta ietis, veidrodis ir ménulio pjautuvas, – bet kaimas, o ypač jo tévas, niršiai jų nekentė. Tomas Kreigas saké Adamui, jog simbolius akmenyse iškalė šetono garbintojai ir paliko čia, ant aukštost vienišos

kalvos, kad jie perduotų slaptą žinią kartoms, kurios ateis po jū. Kartais Adamui atrodydavo, kad tik per stebuklą akmuo nebuvo nuverstas, sudaužytas ir visai sunaikintas – gal dėl to, kad jis per toli nuo kaimo, būtų prireikę per daug pastangų, o gal dėl to, kad žmonės slapčia bijojo jį paliesti. Adamas nebijojo. Bet jautė akmens galią – jo ypatingą nežabotą magiją.

Pasiekęs akmenį, jis susmuko jo papédėje, ir žinodamas, kad niekas jo nematys, tik toli sklandantis suopis, pagaliau davė vailią ašarom.

Bet mergaitė matė jį ateinantį. Jau anksčiau ji dažnai matyda vo šį maždaug jos amžiaus berniuką, kopiantį vingiuotu takeliu per viržius, o pati pasislėpdavo už akmens, už medžių, minkštose linguojančioje migloje, kuri dažnai šiose vietose nusileidžia.

Pastaruosius tris kartus ji girdėjo jį verkiant. Jai buvo nejauku. Ji norėjo sužinoti, kodėl jis toks nelaimingas, norėjo matyti ji besiuokiantį ir šokinėjantį, kaip tada, kai buvo atsinešės rudmargi šuniuką šeltį. Ji niekada neprieina prie berniuko. Brolis labai supykė sužinojęs, kad ji nuklydo nuo jo, bet jai nusibodo stebėti, kaip jis kala akmenį. Kalteliai, mažas plaktukas, žymeklis – visi jo darbo įrankiai gulėjo tvarkingai sudėti ant viržių kartu su veleniniu šablonu, kurį jis dėdavo prie akmens raštams apibrėžti.

Šuo pastebėjo ją ir sulojo, jo ketera pasišiaušė. Ji sutriko. Šunys paprastai ją mėgsta. Bet ji nesiartino. Nenorejo, kad berniukas ją pamatyty.

Pagaliau ašaros išseko. Jis atsisėdo, pašniurkščiojo, nusišluostė veidą megztinio rankove ir apsidairė. Aukštai viršuje girdėjo vienišo erlio klykčiojimą. Jis prisimerkė žiūrėjo į žydrynę, bet spindesys už debesų buvo pernelyg ryškus, todėl jis tik papurtė galvą ir užsimerkė. Kai atsimerkė, akimirką matė mergaitę, žiūrinčią į ją iš už medžių. Išsigandęs jis pašoko.

– Ei! Kas tu? – Jo balsą nunešė véjas. – Kur tu?

Jos nesimatė. Jis pabėgėjo kelis žingsnius medžių link.

– Nagi. Aš tame mačiau! Pasirodyk!

Jis tikėjosi, kad ji nematė jo verkiančio. Paraudės nuo tos minčių, dairėsi tarp švelnių, raudonų, apsilupusių medžių kamienų. Bet jos nebebuvo.

Temstant jis nenoromis pasuko namų link. Nuo takelio tarp tankiai suaugusių medžių palei statų į upę skubančio upelio krantą jis matė, kad tévo kabineto lange jau dega lempa. Paprastai tokiu metu iš virtuvės kamino jau vinguriuoja melsvas dūmelis, bet dabar jo nesimatė vakarėjančio dangaus fone. Jis nervingai svarstė, ar ponia Beron liko virti vakarienės, kaip ji dažnai daro, ar pati mama, ant suknelės apsijuosusi prijuostę, stovi virtuvėje ir kilnoja didžiulius metalinius prikaistuvius.

Jis pirštų galais perėjo per kiemą iki šoninių namo durų. Virtuvėje nieko nebuvo, jokie puodai nestovejo ant viryklės. Viryklė buvo šalta. Apmirusia širdimi jis įsmuko į koridorių ir pasiklaušė baimindamasis, kad barnis tebesitęsia, bet name buvo tylu. Lengviau atsidusęs, jis nutipeno koridoriumi, vieną ilgą, drąsią minutę pastovėjo prie tévo kabineto durų ir apsigréžęs užlékė laiptais į viršų.

Tévu miegamajo langas per tvoros viršų žvelgė į bažnyčią. Asketiškas kambarys, geležinė lova, apklotą blyškiai rusva lovatiiese, sunkių medinių baldų nepagyvina jokie paveikslai ar gėlės. Ant motinos tualetinio staliuko nepridėliota jokių makiažo reikmenų, kvepalų ar pudrinių, tik tvarkingai išrikiuotas guli komplektas, susidedantis iš plaukų šepečio dramblio kaulo nugarėle, drabužių šepečio ir šukų. Daugiau nieko. Tomas Kreigas neleidžia žmonai dažytis.

Adamas sunerimės kyštelėjo galvą į kambarį, nors jautė, kad jis tuščias. Šiame šaltame į siaurę žvelgiančiamė kambaryste jis gimė. Ir nekentėjo.